

TROJSKÁ VÁLKA

Staré řecké báje a pověsti

Eduard Petiška

online

PROMÉTHEUS	POTOPA	FAETHÓN	ORFEUS
Založení Théb	PENTHEUS	MIDAS	TANTALOS
NIOBA	PELOPS	O ZLATÉM ROUNU	IÁSÓN A MÉDEA
HÉRAKLES	PERSEUS	DAIDALOS A IKAROS	THÉSEUS
SISYFOS	BELLEROFONTES	MELEAGROS	OIDIPUS A ANTIGONA
FILEMON A BAUCIS	ERÓS A PSÝCHÉ	GÝGES A PRSTEN	TROJSKÁ VÁLKA
ORESTES	ODYSSEOVY CESTY	POSLEDNÍ PŘÍBĚH BEZ KONCE	Staré řecké báje a pověsti (komplet)

Staré řecké báje a pověsti v PDF - stiskněte tlačítko **Uložit do PDF** na boční liště. (Pokud se to nepovede napoprvé, obnovte stránku - např. tlačítkem F5)

Mohlo by vás zajímat:

Biblické příběhy

Ivan Olbracht

[STARÝ ZÁKON pro mládež](#)

V Malé Asii, v krajině nedaleko Hellespontu, stávalo v dávných dobách město Trója. Za mohutnými městskými hradbami vládl svému národu král Priamos s královnou Hekabou. Jedné noci měla královna podivný sen. Zdálo se jí, že se jí narodilo dítě. Když je chtěla vzít do náručí, proměnilo se dítě v hořící pochodně. Plameny pochodně přeskočily na královský hrad, z hradu na okolní domy a za chvíli hořelo celé město jasným plamenem.

Královna se probudila poděšena a vyprávěla svůj sen královi. Král zavolal ještě za ranního šera věštce, aby mu vyložili, co královnin sen znamená. Neradi pověděli věštci králi zlou novinu, kterou skrýval v sobě neblahý sen. Královně prý se narodí syn a přinese zkázu celému městu. Chce-li si král zachovat život svůj a své manželky, děti a životy občanů, chce-li zachovat město Tróju, ať dá novorozeně odnést do pustých hor. Bude lépe, když dítě zemře, než aby ztratilo život tolik nevinných poctivých lidí.

Zanedlouho se královně narodil syn. S pláčem se s ním královna rozloučila a zarmoucený král Priamos odevzdal dítě sluhům, aby je zanesli do horské pustiny. Sluhům bylo hezkého děcka líto, ale báli se neuposlechnout králova rozkazu, neboť znali věštbu. Zanesli dítě do hor a rychle běželi k městu. Nechtěli slyšet dětský pláč a křik.

Opuštěné dítě dlouho neplakalo. Našla je medvědice, očichala je, olízala, vzala jemně do zubů příkrývku, do níž bylo dítě zabaleno, a odnesla je do jeskyně ke svým medvídatům. Tam vyrůstal chlapec mezi medvědy, medvědice ho živila a medvídatá si s ním hrála. Chlapec sílil, naučil se běhat, lézt po stromech, jen lidské řeči se nemohl od medvědů naučit.

Jednoho dne hledal v té končině pastýř zatoulanou ovci a spatřil na pasece opuštěného chlapce, jak si hraje. Vzal ho k sobě do chatrče a od té doby žil chlapec s pastýři. Pomáhal jim hlídat stáda a konečně se od nich naučil i mluvit. Rostl a stal se z něho silný, urostlý mladík. Říkali mu Paris. Paris se ničeho nebál. Chránil stáda před šelmami i před lupiči a všichni pastýři ho měli rádi.

Paris sedával uprostřed stáda, hrával na píšťalu a dával pozor, aby se mu ovce nezatoulaly do lesa. Jednou právě pozvedal píšťalu k ústům, když se před ním náhle objevily tři krásné bohyně. Héra, manželka vládce bohů Dia, Athéna, bohyně moudrosti a ochránitelka statečných a chytrých mužů, a Afrodita, bohyně krásy a lásky. Paris při pohledu na bohyně úžasem oněměl. Bohyně Héra mu podala zlaté jablko a řekla:

„Paride, rozsud' náš spor. Přeme se o zlaté jablko. Má je dostat ta nejkrásnější z nás. Dobře se na nás podívej a pověz, které z nás jablko patří. Dáš-li jablko mně, staneš se vládcem nad celou Asií, nejmocnějším panovníkem na celém světě.“

Athéna se usmála a řekla:

„Když dostanu jablko já, budeš nejslavnějším vojevůdcem všech dob. Vyhraješ každou válku a nepřátelská města ti budou sama otvírat brány, jakmile se k nim s vojskem přiblížíš.“

Afrodita řekla sladkým hlasem:

„Dáš-li jablko mně, slibuji ti ženu tak krásnou, že krásnější neviděl svět.“

Paris okamžik zaváhal a pak podal zlaté jablko bohyni Afroditě. Tím si rozhněval bohyně Héru a Athénu a rozhodl o svém osudu i o osudu města Tróje.

V městě se zatím chystala slavnost a veliké závody. Pastýři poslali Parida do města, vedl k slavnostem býka. Paris viděl poprvé v životě tak mohutné město. Jako omámen procházel ulicemi a prohlížel si vysoké kamenné chrámy a domy. Nejvíce se mu líbilo na závodišti. A protože byl mladý, silný a odvážný, přihlásil se k závodům také. Vedl si tak dobře, že v zápase porazil i své bratry, i nejstatečnějšího z nich Hektora.

Král Priamos dal vítěze zavolat k sobě a vyptával se ho, odkud přichází. Paris ochotně vyprávěl králi své osudy a král poznal, že cizí mladík je jeho syn.

Dojatý Priamos objal Parida, a nestaraje se o věštce, přijal syna na hrad. Opět nalezený syn se shledal s matkou a sourozenci.

Bohyně Afrodita na Parida nezapomněla. Zjevila se mu brzy a pravila:

„Jdu, Paride, splnit svůj slib. Zvolil sis za odměnu nejkrásnější ženu a já ti k ní pomohu. Nejkrásnější ze všech je Helena, žena spartského krále Meneláa. Její otec, Zeus, jí vdechl nadpozemskou krásu. Nemeškej a dej se do stavby lodi. Neopustím tě.“

Paris podnícen bohyní začal stavět pevnou loď. Chystal se na cestu do Meneláova království. Otec Priamos zarmoucen pozoroval Paridovy přípravy na dalekou plavbu. Věštci se Paridovy cesty děsili a viděli v ní počátek zkázy, která postihne všechny. Marně se snažili král i královna, sourozenci i věštci odvrátit Parida od jeho úmyslu. Neustal ve stavbě lodi a sama bohyně Afrodita mu při ní pomáhala.

Konečně se kýl lodi dotkl vln a červená příd' se vřízla do hladiny. Paris ujel se svými plavci navzdory všem výstrahám, prosbám a věštbám. Afrodita se postarala o příznivý vítr a loď s napjatou plachtou

letěla po vlnách jako okřídlená.

Spartský král Meneláos přijal hosta ze vzdálené Tróje přívětivě a pohostil ho. Netušil, že Paris přišel do jeho paláce zasít zlo, jehož úrodu bude na dalekém bojišti kosit smrt. Afrodita přivedla Paridovi do cesty Meneláovu ženu Helenu a probudila v jejím srdci lásku. Paris se jí zalíbil a ona se zalíbila Paridovi. Paris odvrhl zákony pohostinství, které jsou milé i bohům, a unesl v noci Helenu na svou loď. Plavcům se rozbušilo srdce, když ji spatřili. Bylo jim, jako by sestoupil na loď stříbrný měsíc z oblohy a plavil se s nimi k jitrnímu břehu noci. Tak zářila její bílá krása. Loď brázdila noční tmou a bohyně Afrodita ji vedla k trojským břehům.

Jakmile král Meneláos zpozoroval Paridův zločin, vyrazil do Mykén. V Mykénách vládl Meneláův bratr, král Agamemnón. S Agamemnónem se radil, jak potrestat nešlechtného hosta. Ještě téhož dne se rozjeli poslové do všech stran, aby vyzvali řecké hrdiny na válečnou výpravu proti Tróji.

Celou zemí se ozývalo chřestění zbraní, zkoušelo se ostří mečů, napínaly se tětivy luků, chystaly se přílbice, v přístavech se zakusovaly sekyry do vonného dřeva, stavěly se nové lodi, přitesávala vesla, chystaly plachty. Řekové opouštěli své domovy, ženy a děti, matky a otce a odcházeli do Aulidy, kde se shromažďovalo vojsko i loďstvo.

Jen ithacký král Odysseus se nechtěl rozloučit s manželkou Penelopou a synkem Telemachem. Nebyl mocný král, ale všichni si ho vážili pro jeho statečnost, moudrost a lstivost. Proto nechtěli poslové odejít bez něho. Hledali ho v paláci a v zahradě a nenašli ho. Zastihli ho na poli, kde předstíral šílenství. Zapráhl do pluhu vola s koněm, oral s nimi a místo zrna sil sůl. Poslové stáli bezradní nad chytrým králem, který se na ně usmíval stále stejným úsměvem a na otázky zmateně odpovídal. Málem by byli odešli s nepořízenou, kdyby jeden z nich nepoužil lsti. Položil před spřežení Odysseova synka Telemacha. Odysseus zarazil pluh a zvedl synka ze země. Tím prozradil, že neztratil rozum, a musil táhnout do boje s ostatními.

Do války vytáhl i Achilleus, nejjudatnější hrdina celé výpravy. Říkalo se o něm, že je nezranitelný. Když se narodil, ptala se jeho matka, mořská víla Thetis, jaký bude mít její syn osud. Sudičky jí řekly, že její syn Achilleus bude slavný hrdina, ale v mladém věku padne ve válce. Aby ho ochránila od nepřátelských šípů a mečů, ponořovala ho do kouzelné vody podzemní řeky Styx. Přitom ho držela za patu. Divotvorná voda učinila Achillea nezranitelným na celém těle kromě paty, které se voda nedotkla. I Achillea vyučoval a cvičil moudrý a silný kentaur jako mnohé jiné řecké hrdiny. V nádherné zbroji, podoben mladému bohu, vypravil se statečný Achilleus do války. Doprovázel ho jeho nejmilejší přítel, věrný Patroklos.

V Aulidě se sjelo na dvanáct set řeckých lodí. Vrchním velitelem loďstva se stal král Agamemnón. Před vyplutím se hrdinové shromáždili a pod velikým platanem obětovali nesmrtelným bohům. Tu jim Zeus seslal znamení. Ke stromu se připlazil had, ovinul se kolem kmenu a zadával v hnízdě na větvi osm ptačích mláďat i s jejich matkou a po činu zkameněl. Věštci vyložili příhodu tak, že válka potrvá devět let a desátého roku Trója padne.

Loďstvo je připraveno a Řekové čekají jenom na příznivý vítr. Plachty visí volně, ani list se nepohne na stromech. Bohyně lovu Artemis se rozhněvala na krále Agamemnóna, že jí zabil oblíbenou laň, a zdržovala vojsko v přístavu. Když bezvětrí nemělo konce, radili věštci Agamemnónovi, aby usmířil hněv bohyně obětí.

„Obětuj svou dceru Ifigenii,“ přikazovala Agamemnónovi věštba.

Agamemnón zaváhal nad krutou věštbou, ale pro zdar výpravy se přece jen odhodlal k těžké oběti. Poslal domů list, v němž pozval Ifigenii k sobě do tábora. Jakmile list odeslal, zhrozil se činu a napsal hned jiný, ať Ifigenie do tábora nejezdí. Král Meneláos viděl, jak z Agamemnónova stanu vybíhá nový posel, a domyslel se, že velitel změnil své rozhodnutí. Ze strachu, že z výpravy sejde, pospíšil za poslem a novou zprávu mu vzal. Tak Ifigenie dostala první list a poslušně vyrazila na cestu k otci. Zoufalý Agamemnón ji přivítal v táboře a knězi chystali oběť. Už pro ni přišli, vedli ji k oltáři a otec si zastřel tvář. Náhle se snesla mlha a vítr odnesl Ifigenii daleko odtud, do Tauridy. V Tauridě se stala kněžkou bohyně Artemidy. Usmířená bohyně položila místo dívky na oltář laň.

Příznivý vítr rozčeřil moře a opřel se v plachty. Řekové vypluli z přístavu.

Přiblížil se den, kdy trojské hlídky spatřily z městských hradeb stěžně a plachty nepřátelského vojska. Trojští bojovníci se vyhrnuli z města se zbraní v ruce. Vedl je nejstarší syn krále Priama Hektor. Chtěli uhájit břeh.

Řekové věděli, že kdo z nich první vstoupí na trojskou půdu, nalezne smrt. Tak pravila věštba. Jen přirazí ke břehu první loď, už mladý řecký hrdina vyskočí na pevnou zemi a zvolí si dobrovolně smrt. Ostatní vojsko se za ním valí a Hektor s Trojany ustupuje. Achilleus vyskočil z lodi tak prudce, že pod jeho patami vytryskl ze země pramen. Nezranitelný hrdina se pustil do boje s takovou silou, že Trojané, zděšení jeho ranami i zářící zbrojí, uprchlí za hradby města.

Řekové vytáhli válečné lodi na břeh, postavili tábor a obehnali jej náspem. Achilleus si dal okolo stanu postavit hradbu z mohutných kůlů zaražených do země. Brána v hradbě se zavírala obrovskou závorou, s níž stěží pohnuli tři silní muži. Jen Achilleus ji dovedl zvednout sám a otevřít si.

Každý den vyjížděli Řekové na válečné výpravy do okolí Tróje a do tábora se vraceli s bohatou kořistí. Město Trója však odolávalo všem řeckým útokům.

Po devět let války kolísalo vítězství mezi Trojany a Řeky, po devět let plakaly v Tróji vdovy pro své padlé a asijská půda lačně pila řeckou krev.

Desátého roku vypukl mezi Achilleem a Agamemnónem prudký spor o válečnou kořist. Agamemnón byl vrchní velitel a využil svého postavení, aby spor vyhrál. Přinutil Achillea vzdát se části kořisti. Roztrpčený hrdina odmítl dále bojovat. Odešel na mořský břeh a žaloval matce, mořské víle, jaká se mu stala křivda. Matka už věděla o příkoří, vyšla z hučících vln a utěšovala syna. Achilleus prosil matku, aby se přimluvila u vládce bohů Dia za porážku Agamemnónových vojsk. Milující matka nedovedla synovi nic odepřít. Přimluvila se u Dia a Řekové začali prohrávat. Achilleus seděl nečinně ve stanu, jeho meč i oštěp odpočívaly. Trojané se stávali smělejšími a smělejšími. Jednoho dne vtrhli i do řeckého tábora a začali zapalovat lodě. Ani zápach hořícího dřeva nevyhlákal Achillea ze stanu.

Ve chvíli nejvyššího nebezpečí vběhl do Achilleova stanu jeho přítel Patroklos. Zapřísahal ho a prosil, když už sám nechce bojovat, ať mu půjčí svou zbroj.

Trojané budou myslet, že táhne udatný Achilleus, a jistě se rozběhnou k městu. Achilleus svolil a půjčil příteli nádhernou zbroj. Radil mu přitom:

„Nedej se, příteli, strhnout v zápalu boje a nepronásleduj trojské bojovníky. Jen se jim ukaž, to stačí. Jakmile Trojané ustoupí z tábora, hned se vrať. Boj před Trójou přenechej jiným. Zbroj ti půjčuji jen proto, aby nám oheň nezničil lodě.“

Patroklos si rychle připjal Achilleův jiskřící krunýř, na hlavu posadil přilbici s žíněným chocholem a vybral si dva oštěpy. Achilleův oštěp nechal na místě. Ten neuzvedl nikdo jiný než Achilleus sám. Nakonec uchopil štít a vyrazil v čele Achilleových bojovníků proti Trojanům. Trojané se při pohledu na Patrokla zachvěli jako tráva, po které přeběhne vítr. Spatřili Achilleovu zbroj a domnívali se, že se Achilleus smířil s Agamemnónem a jde teď sám do bitvy. Trojské řady prořídly, bojovníci se obraceli na útěk a strhli k ústupu celé vojsko. Řekové vedeni Patroklem postupovali za nimi, štít vedle štítu, přílba vedle přílbice, hnali před sebou nepřitele jako zeď, jež se dala do pohybu. Patroklos sveden úspěchemrazil si mečem statečně cestu kupředu za trojským vojevůdcem Hektorem. Zapomněl na Achilleovu radu a odvážil se do houfu nepřátel na širé pole před Trójou. Vtom ho zranil nepřátelský oštěp. Hektor si všiml, že je Patroklos raněn, probodoval se k němu a zasadil mu smrtelnou ránu. O Patrokovu mrtvolu se rozpoutal boj. Řekové ji vybojovali a odnesli ji do tábora. Achilleovu zbroj ukořistil Hektor.

O smrti věrného přítele se dověděl i Achilleus ve svém stanu a padl na něho veliký žal. Na hlavu si nasypal prach a jeho nářek se nesl široko daleko po mořském břehu. Achilleovo bédování zaslechla jeho matka. Opustila svůj příbytek v mořských vlnách a navštívila nešťastného syna. Nalezla Achillea, planoucího touhou pomstít přítelovu smrt. Smutně na něho pohlédla a řekla:

„Zabiješ-li Hektora, stihne i tebe brzy smrt.“

„Raději zemřu,“ zvolal Achilleus, „než bych nechal žít vraha svého přítele!“

Achilleova matka přinese synovi od Héfaista novou a ještě krásnější zbroj náhradou za ztracenou. Achilleus uzavře s Agamemnónem smír a v nové zbroji se vrhne jako lev do trojských řad. Drtí a ničí kolem sebe nepřátele a hledá mezi nepřátelskými bojovníky Hektora.

Spatřil ho, jak mával mečem, a řítil se k němu. I udatný Hektor, když uviděl Achillea v nebeské zbroji, pocítil strach. Obrátil se a dal se na útěk. Tušil, že se za ním žene smrt. Třikrát oběhl Achilleus za Hektorem městské hradby a nakonec ho probodl oštěpem. Pln hněvu přivázal Hektorovu mrtvolu k svému vozu a na pohanu ji vláčel kolem města před zraky Trojanů, stojících na hradbách.

V noci se vydal k Achilleovi do řeckého ležení staříčkový král Priamos a prosil ho, aby mu vydal mrtvého Hektora. Achillea dojaly prosby starého otce, vzpomněl si na domov a vydal Hektora Priamovi, aby ho s poctami pohřbil.

Brzy po smrti Hektorově padl i Achilleus. Paris zasáhl Achillea šípem na jediném zranitelném místě, na patě. Velký smutek zavalil řecký tábor a žalem hlučely i hlubiny moře. Mořské nymfy vystoupily z moře a plakaly pro slavného hrdinu. Múzy mu zpívaly pohřební písně. Po sedmáct dní trval nářek a pláč. Osmnáctého dne zapálili bojovníci Achilleovu hranici a plameny živené drahými mastmi a obětními zvířaty šlehaly k nebi celý týden.

O Achilleovu zbroj se ucházeli dva hrdinové. Odysseus a Aiás. Zbroj podle práva měl dostat Aiás. Agamemnón a Meneláos ji přisoudili Odysseovi. Aiás těžce nesl nespravedlivé rozhodnutí, hněv se ho

zmocnil a pobízela ho, aby pobil řecké vůdce i s Odysseem. Vyšel v noci ze stanu s mečem a hledal své nepřátele. Bohyně Athéna řecké vůdce ochránila. Soslala na hrdinu šílenství. Aiás zaslepen šíleným hněvem pokládal za své nepřátele stádo ovcí a bojoval s nimi jako s vojskem. Některé z nich i zajímal a poutal. Ranní úsvit ukázal jeho dílo a Aiás vystřízlivěl. Hanbu nad takovým činem nepřežil a sám si vzal život. Řekové v něm ztratili dalšího velkého hrdinu.

Odysseovi se podařilo zajmout trojského věštce. Vynutil na něm věštbu, jak by mohli Řekové dobýt Tróje. Dověděl se, že je třeba přivést před Tróju ještě dva jiné řecké hrdiny. Achilleova syna Neoptolema a proslulého Filoktéta, kterému Hérakles odkázal svůj luk a smrtící šípy.

Odysseus dal spustit na moře loď a oba hrdiny přivezl. Filoktétés zabil Parida, Trója však odolávala.

Když nepomáhala síla a zbraně hrdinů, napadla Odyssea lest. Převlékl se za žebráka, vloudil se do města a celé je proslídil. Setkal se i s Meneláovou manželkou Helenou, která toužila dostat se zpátky do vlasti. Po návratu do tábora poručil postavit ohromného dřevěného koně. V dutém koni se skryl Odysseus s největšími řeckými hrdiny. Ostatní spálili tábor, vstoupili do lodí a odpluli, jako by se vzdali obléhání. Neodpluli však daleko. Ukryli se za nedalekým ostrovem.

Trójané s radostí pozorovali odchod řeckého vojska. Ústa podávala ústům veselou zprávu o konci dlouhé války. Brány Tróje se otevřely a obyvatelé vyšli na pobřeží. Obcházeli obrovského dřevěného koně a divili se mu. V pobřežních skálách objevili také jednoho Řeka, kterého tam Odysseus lstivě zanechal. Řek padl na kolena a volal:

„Nezabíjejte mě, dobří lidé! Jen taktak jsem unikl Řekům. Chtěli mě obětovat jako Ifigenii, aby měli šťastnou plavbu do vlasti. Toho dřevěného koně vám postavili na rozkaz bohů jako dar městu Tróji.“

Trojané Řekovi uvěřili. Jen trojský kněz Laokoon cítil, že kůň přinese městu zkázu, a varoval před ním:

„Nevěřte Řekům, nevěřte Danaům! Shodte danajský dar do mořských vln, postavte hranici, upalte je! Neberte koně za hradby města!“

Na jeho křik se vyvalili z mořských hlubin dva nestvůrní hadi a připlazili se k němu. Ovinuli slizkými těly kněze i jeho syny a zardousili je. Osud určil městu zkázu.

Trojané viděli v Laokoontově smrti boží soud a bez váhání vtáhli dřevěného koně do Tróje. Hostinami a slavnostmi skončil den a město ulehlo ke klidnému spánku. V nočním tichu vyšla na hradby Helena a dala Řekům na moři hořící pochodní smlouvané znamení k návratu. Z útrob dřevěného koně vystoupili hrdinové a otevřeli městské brány vojsku, které opět zakotvilo u trojských břehů.

Řinčení zbraní, křik a plameny probudily trojské spáče. S očima zastřenýma ještě snem chápali se zbraní. Boj vstoupil do města a navštívil každý dům. Město hořelo ze všech stran a ve světle oslnivých požárů sváděli Trojané marnou bitvu. Padl i starý král Priamos a skoro všichni z královské rodiny. Helenu si Meneláos odvedl na svou loď. Město lehlo popelem a popel se smísil s krví Trojanů a Řeků.

Skončila trojská válka a nikomu nepřinesla dobro. Trojané leželi mrtvi v troskách domů a jejich ženy a děti odvedli vítěz do otroctví. Předčasně jásali Řekové nad pádem Tróje. Jen málo z těch, kdo ušli smrti, uzřelo daleký rodný kraj. Válečnou kořist, zlato i stříbro, pohlcovaly bouřlivé vlny i s loděmi a s plavci. Kdo po bludné pouti doplul domů, nalézal místo svých milých často jen hrob. Jako cizinci se vraceli hrdinové do vlasti a synové nepoznávali tvář vracejících se otců a ženy marně hledaly v tvářích starců drahé rysy svých mužů. Skončila válka, a zlo, které zrodila, kráčelo dál.

From:

<http://cesty.in/> - **Cestovatelské stránky**

Permanent link:

http://cesty.in/trojska_valka

Last update: **2021/09/23 16:52**

